

ANNEX 1

Informe sobre l'ús de mascaretes en la infància durant la pandèmia de COVID-19 per a la CAIB

Antecedents

El SARS-CoV-2 també afecta població infantil i juvenil, encara que l'evidència sobre el seu paper en la transmissió és limitada. Un estudi realitzat en població representativa del conjunt d'Espanya va trobar una prevalença d'anticossos davant el virus d'un 5,0 % (4,7 % a 5,4 %) en la població general, i del 3,4 % (2,9 % a 3,9 %) en la població menor de 20 anys.

El tancament proactiu dels centres educatius com a mesura per controlar la transmissió ha demostrat ser poc efectiva de manera aïllada i tenir un impacte negatiu en l'àmbit del desenvolupament i educació de la població en etapa d'aprenentatge. La represa de l'activitat als centres educatius s'ha de realitzar adaptant-se a les mesures de prevenció i protecció.

L'educació és un dret fonamental i, a la vegada, és un dret habilitant amb impacte directe en la consecució d'altres drets humans. Els centres educatius tenen un paper fonamental en el desenvolupament de la infància i de la societat en general. Així mateix, el dret a l'educació i el dret a la protecció de la infància han de ser una prioritat en l'estratègia de recuperació després d'una crisi.

Als centres educatius poden aparèixer casos a causa de la mobilitat i el contacte entre les persones. No obstant això, hi ha mesures que es poden adoptar per reduir la probabilitat de transmissió. El nivell d'implementació d'aquestes mesures s'haurà de tenir en compte a l'hora de valorar els riscos inherents a la identificació de casos o de les cadenes de transmissió.

Consideracions tècniques

1. Coneixem que el SARS-CoV-2 es **transmet a través de les secrecions respiratòries** de persones infectades, principalment per contacte directe amb gotes de més de 5 micres (capaces de transmetre's a distàncies de fins a 2 metres) per les mans o els *fomites* contaminats amb aquestes secrecions, seguit del contacte amb la mucosa de la boca, nas o ulls. Així mateix, La transmissió aèria del SARS-CoV-2 també pot ocórrer en certes circumstàncies.
2. L'evidència actual sobre la malaltia de la COVID-19 **mostra que existeix també transmissió de la infecció a partir de casos asimptomàtics o casos en fase presimptomàtica**.
3. El risc de propagació del SARS-CoV-2 augmenta quanta més interacció de les persones hi ha i més temps de durada de la mateixa, sense les adequades

mesures de prevenció, com podria ocórrer en l'ambient educatiu si no s'extremassin les mesures de prevenció i higiene.

4. Està descrit en la literatura com les **mascaletes higièniques o quirúrgiques poden ajudar a reduir la propagació** de la infecció a la comunitat en limitar l'excreció de gotes respiratòries d'individus infectats que poden no saber que ho estan i abans que desenvolupin algun símptoma, a més de funcionar com una barrera física per a les gotes que puguin excretar altres persones.
5. L'ús de la mascareta s'ha d'entendre com **una mesura més de prevenció de la transmissió del virus**, i la seva recomanació ha d'anar sempre acompanyada d'altres mesures de prevenció (rentat de mà, distància social...).
6. Diferents organismes internacionals i nacionals en recomanen l'ús, i encara que les recomanacions sobre l'ús de les mascaretes poden variar entre organitzacions quant a l'edat a la qual s'ha d'exigir el seu ús, en totes elles s'avalua el seu ús quan no es pugui assegurar la distància social, ja sigui en ambients tancats o a l'aire lliure concorreguts o en situacions de transmissió comunitària.

Recomanacions sobre l'ús de la mascareta en la població pediàtrica segons els diferents organismes internacionals i nacionals:

a) OMS i UNICEF:

- En infants d'entre 6 i 11 **anys** recomanen utilització de mascareta partint dels següents factors:
 - Si hi ha transmissió generalitzada a l'àrea on resideix l'infant.
 - La capacitat de l'infant per utilitzar la mascareta de forma segura i adequada.
 - L'accés a les mascaretes, així com el seu rentat i canvi en determinats llocs (com les escoles i les escoles).
 - La supervisió adequada d'un adult i les instruccions per a l'infant sobre com posar-se, llevar-se i dur posada la mascareta de forma segura.
 - Les possibles repercussions de portar posada una mascareta sobre l'aprenentatge i el desenvolupament psicosocial, en consulta amb el personal docent, els pares o cuidadors i els proveïdors de serveis mèdics.
 - Els entorns i interaccions específics de l'infant amb altres persones que corren un alt risc de patir una manifestació greu de la malaltia, com les persones majors i les que tenen altres afeccions de salut subjacents.
- En infants a partir dels 12 anys indiquen l'ús de mascareta en els mateixos supòsits que els adults, en particular quan no es pugui garantir

una distància mínima d'un metre dels altres i hi hagi una transmissió generalitzada a la zona.

- En infants menors de cinc anys, indica que l'ús de mascareta no ha de ser obligatori

b) Els **Centres per al Control i la Prevenció de Malalties (CDC)** i l'**Acadèmia Americana de Pediatria (AAP)** recomanen:

- L'ús de mascaretes higièniques **en majors de 2 anys**.

Aquests organismes consideren que a partir dels 2 anys és possible que els infants duguin mascaretes de forma segura per períodes de temps amplis, com pugui ser necessari a les escoles, escoles i altres entorns grupals, inclosos els infants amb problemes mèdics. Així mateix, L'AAP també recomana l'ús a partir dels 2 anys per a una tornada segura a les activitats escolars, com a mesura per protegir-se un mateix contra la infecció i com a mesura per evitar la difusió a altres persones, ja que l'ús de mascaretes s'ha vist que redueix la propagació de COVID-19 tant a altres infants com a adults.

Igualment, cal destacar que en una sèrie de publicacions destinades a pares **desmenteixen mites al voltant de l'ús de les mascaretes** en l'edat infantil, i assenyalen el següent:

- No disminueixin l'oxigen a la sang (hipoxèmia), atès que aquestes mascaretes ja estan fabricades amb materials que no bloquegen la respirabilitat.
- No interfereixen en el desenvolupament pulmonar i, a més, ajuden a prevenir les infeccions pulmonars com la COVID 19, que sí que podrien ser deletèries per al teixit pulmonar
- No atrapen el diòxid de carboni (hipercàpnia) pel *rebreathing*, ja que el diòxid de carboni surt normalment pel material de la mascareta, ja que aquestes molècules són molt petites, més que les gotetes respiratòries, i no poden quedar atrapades en els materials transpirables usats en la fabricació de les mascaretes. Un exemple clar és l'ús que en fan els cirurgians durant gran part del dia, sense desenvolupar problemes.
- Les mascaretes no fan al sistema immune mes feble davant de la COVID-19.
- I, finalment, expliquen com les mascaretes creen una barrera que redueix els aerosols i gotes respiratòries en parlar, evitant així la transmissió del virus, fins i tot des de persones asimptomàtiques.

c) L'**ECDC**, en el seu document Preguntes i respostes sobre la COVID-19 en infants de 0–18 anys i el rol de l'entorn escolar en la transmissió de la COVID - 19, revisat el 2 de setembre de 2020 (<https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/facts/questions-answers-school-transmission>) recomana:

- L'ús de **mascaretes en ambients interiors** quan no és possible mantenir el distanciament físic. No obstant això, especifica que, en els entorns escolars, la implementació d'aquesta mesura és un desafiament, ja que els infants tenen una menor tolerància a l'ús de mascaretes durant períodes perllongats i poden no usar-les correctament, d'aquesta manera detalla les següents recomanacions segons el curs escolar:
 - A les escoles de primària: L'ús de mascaretes als professors i altres adults quan no es pugui garantir el distanciament físic.
 - A les escoles secundàries: L'ús de mascaretes tant per a estudiants com per a adults.

d) El **Ministeri de Sanitat**, en el document Mesures de prevenció, higiene i promoció de la salut davant de la COVID-19 per a centres educatius en el curs 2020-2021, indica:

- Que l'ús de la mascareta **serà obligatori a partir de 6 anys d'edat amb independència del manteniment de la distància interpersonal o la pertinença a un grup de convivència estable**, sense perjudici de les exempcions previstes en l'ordenament jurídic. La mascareta **indicada per a població sana serà la de tipus higiènica** i, sempre que sigui possible, reutilitzable.
- Que el seu ús **serà obligatori, a més, en el transport escolar col·lectiu a partir de 6 anys, i recomanable de 3 a 5 anys.**

e) La **Societat Espanyola de Pneumologia i Cirurgia Toràctica (SEPAR)** recomana:

- Que tota la població dugui mascareta homologada fora del domicili, tant en entorns tancats com a l'aire lliure on no es garanteixi la distància física interpersonal.
- Que **totes les persones que pateixin malalties respiratòries** duguin mascareta, ja que formen un grup de risc important de desenvolupar formes de la COVID-19 greus. Es considerarà de manera conjunta, pacient i professional sanitari, aquelles excepcions que justifiquin no dur la mascareta per una deterioració important de funció respiratòria. En aquests casos, s'insisteix que aquestes persones no acudeixin a llocs considerats de risc.
- Que **tots els infants també han de dur la mascareta i sobretot els que tinguin malalties respiratòries.**

La **SEPAR** insisteix en aquestes recomanacions, ja que considera que els rumors falsos i falses creences sobre les mascaretes i les seves conseqüències negatives per a la salut respiratòria de la població no són

certs i no existeixen estudis científics que demostrin tals perjudicis per a la salut. **Conclou amb la recomanació de portar mascareta a tota la població general** –en què s’inclouen els pacients respiratoris–, **que és la millor opció** per evitar el contagi per COVID-19, junt amb les altres mesures preventives esmentades. La norma general ha de ser dur la mascareta i les excepcions han de ser excepcions. L’ús de mascaretes és una mesura més de prevenció de la transmissió del virus, la seva recomanació ha d’anar associada a garantir unes bones pràctiques que avalin el compliment de la distància física.

Conclusions

- Diferents organismes internacionals i nacionals recomanen l’ús de la mascareta, i encara que les recomanacions sobre el seu ús poden variar entre organitzacions quant a l’edat a la qual s’ha d’exigir el seu ús, en totes elles s’avalua el seu ús quan no es pugui assegurar la distància social, ja sigui en ambients tancats o a l’aire lliure concorreguts o en situacions de transmissió comunitària.
- **L’ús de mascareta en població general pot servir com un mitjà de control de la font d’infecció** en reduir la propagació a la comunitat, ja que es limita l’excreció de gotes respiratòries d’individus infectats que encara no han desenvolupat símptomes o que romanen asimptomàtics.
- El Ministeri de Sanitat va indicar que l’ús de la mascareta **seria obligatori a partir de 6 anys d’edat amb independència del manteniment de la distància interpersonal o la pertinença a un grup de convivència estable.**
- **Totes les comunitats autònomes han regulat que aquesta sigui obligatòria en menors a partir dels 6 anys**, a excepció de Navarra, que estableix que sigui obligatòria a partir dels 12 anys.

Palma, 9 d’octubre de 2020

La coordinadora autonòmica de Pediatria de la CAIB
Servei de Salut de les Illes Balears

Margarita A. Cañellas Fuster

Bibliografia

1. **BOE del 19 d'abril de 2020.** <https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=boe-a-2020-4525>.
2. **Recomanacions sobre l'ús de mascaretes a la comunitat en el context de la COVID-19, publicades pel Ministeri de Sanitat.**
<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/Recomendaciones_mascarillas_ambito_comunitario.pdf> 10 de juny de 2020.
3. **Preguntes i respostes sobre els infants i les mascaretes en el context de la COVID-19.** <<https://www.who.int/es/news-room/q-a-detail/q-a-children-and-masks-related-to-covid-19>>. 21 d'agost de 2020.
4. **SEPAR recomana a tota la ciutadania l'ús de mascaretes per prevenir la COVID-19.** <<https://www.separ.es/node/1944>>. 24 d'agost de 2020
5. **Guia de bones pràctiques en les sortides de la població infantil durant l'estat d'alarma; publicada pel Ministeri de Sanitat.**
<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludpublica/ccayes/alertasactual/ncov-china/documentos/guia_de_buenas_practicas_en_las_salidas_de_la_poblacion_infantil_durante_el_estado_de_alarma.pdf>.
6. Document tècnic de **Prevenió i control de la infecció en el maneig de pacients amb COVID19; publicat pel Ministeri de Sanitat.**
<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludpublica/ccayes/alertasactual/ncov-china/documentos/documento_control_infeccion.pdf>. Versió de 14 d'abril de 2020.
7. UNE 0064-1:2020. **Mascaretes higièniques no reutilitzables. Requisits de materials, disseny, confecció, marcatge i ús. Part 1: Per a ús en adults.**
<https://www.mincotur.gob.es/es-es/COVID-19/industria/GuiaFabricacionEpis/Especificacion%20UNE%20Mascarillas%20Higienicas%20No%20Reutilizables/1-Especificacion_UNE_0064-1_mascarillas_higienicas_no_reutilizables.pdf>.
8. UNE 0064-2:2020. **Mascaretes higièniques no reutilitzables. Requisits de materials, disseny, confecció, marcatge i ús. Part 2: Per a ús en infants.**
<https://www.mincotur.gob.es/es-es/COVID-19/industria/GuiaFabricacionEpis/Especificacion%20UNE%20Mascarillas%20Higienicas%20No%20Reutilizables/2-Especificacion_UNE_0064-2_mascarillas_higienicas_no_reutilizables_uso_ninos.pdf>.
9. UNE 0065:2020. **Mascaretes higièniques reutilitzables per a adults i infants. Requisits de materials, disseny, confecció, marcatge i ús.**

<https://www.mincotur.gob.es/es-es/COVID-19/industria/GuiaFabricacionEpis/Especificacion%20UNE%20Mascarillas%20Higienicas%20Reutilizables/Especificacion_UNE_0065_mascarillas_higienicas_reutilizables.pdf>.

10. Mascaretos de tela per a infants durant la COVID-19. Acadèmia Americana de Pediatria. <<https://www.healthychildren.org/english/health-issues/conditions/chest-lungs/pages/cloth-face-coverings-for-children-during-covid-19.aspx>>.
11. Mascaretos higièriques en població general. Ministeri de Sanitat. <https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludpublica/ccayes/alertasactual/ncov/documentos/covid19_mascarillas_higienicas_poblacion_general.pdf>. 7 d'agost de 2020.
12. Mesures de prevenció, higiene i promoció de la salut davant la COVID-19 per a centres educatius el curs 2020-2021. <https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/Medidas_centros_educativos_Curso_2020_2021_17.09.20.pdf> . Versió de 17 de setembre de 2020.
13. Preguntes i respostes sobre la tornada al col·le. <https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludpublica/ccayes/alertasactual/ncov/documentos/preguntas_y_respuestas_sobre_la_vuelta_al_cole_11.09.20.pdf>. 11 de setembre de 2020.

S'ha de dur la mascareta al col·le?

L'ús de la mascareta serà obligatori per a totes les persones a partir de 6 anys d'edat.

En el cas dels infants de menor edat és difícil assegurar l'ús adequat de la mateixa durant molt temps.

L'ús de mascareta és una mesura complementària de prevenció que no substitueix la distància interpersonal d'1,5 metres entre les persones.

Hi ha una sèrie de situacions en les quals no és recomanable el seu ús: menors de 3 anys, quan la persona pateix alguna dificultat respiratòria que pugui veure's agreujada per l'ús de mascareta, persones amb discapacitat o amb situació de dependència que els impedeixi ser autònoms per llevar-se la mascareta, persones que presentin alteracions de conducta que facin inviable la seva utilització o quan es desenvolupin activitats que dificultin o impedeixin la utilització de mascaretos.

Quin tipus de mascareta és recomanable?

Es recomana la utilització de mascaretes higièniques reutilitzables, ja que possibiliten una adequada protecció i una millor respirabilitat, a més de ser una opció més sostenible. En població amb condicions de salut d'especial vulnerabilitat per COVID-19 es pot plantejar l'ús de mascareta higiènica o mascareta quirúrgica.

Què hem de saber per fer un ús adequat de la mascareta?

Dur moltes hores la mascareta requereix un aprenentatge d'unes mesures bàsiques per fer-ne un ús adequat i segur, entre les quals destaquen la importància de la higiene de mans en posar-se-la i en llevar-se-la, que ha de cobrir el nas, la boca i la barbeta, i que no s'ha de tocar excepte per les cordes.

Vegeu el cartell: [Mascaretes higièniques en població general](#)

<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/COVID19_Mascarillas_higienicas_poblacion_general.pdf>.

Vegeu el vídeo: Com usar la mascareta de forma segura?

Vegeu el vídeo: Consells per a una correcta manipulació de les mascaretes.

14. Acord del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut, adoptat en coordinació amb la Conferència Sectorial d'Educació, sobre la declaració d'actuacions coordinades en salut pública davant la COVID-19 per a centres educatius durant el curs 2020-21.
<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludpublica/ccayes/alertasactual/ncov/documentos/acuerdo_cisns_cse_actuaciones_coordinadas_en_salud_publica_para_centros_educativos_27.08.20.pdf>. Signat el 27 d'agost de 2020.

«L'ús de la mascareta serà obligatori a partir de 6 anys d'edat amb independència del manteniment de la distància interpersonal, sense perjudici de les exempcions previstes en l'ordenament jurídic».

15. **Guia d'actuació davant l'aparició de casos de COVID-19 en centres educatius.**
<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/Guia_actuacion_centros_educativos.pdf>. Versió del 24 de setembre de 2020.